

DOLENJSKI LIST

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva okraja Novo mesto

Lastnik in izdajatelj: Okrajni odbor SZDL Novo mesto. — Izhaja vsak petek. — Posamezna številka 10 cih. — Letna naročina 480 din, polletna 240 din, četrletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din ozir. 3 ameriške dolarje. — Tekoči račun pri Komunalni banki v Novem mestu, št. 60-KB-16-Z-24

Stev. 28 (331)

NOVO MESTO, 13. JULIJA 1956

Leto VII.

STUDIJSKA KNJIŽNICA

MIRANA JARCA

NOVO MESTO

Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Tone Gošnik. Naslov uređeništa in uprave: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. Post. predal: Novo mesto 33. Telefon uredništva in uprave: št. 127. Rokopisov ne vratimo. Tiska Casopisno-založniško podjetje »Slov. poročevalcev« v Ljubljani. Za tisk odgovarja F. Plevlje

ZUŽEMBERK PRAZNUJE

Petih praznul danes Zužemberk svoj občinski praznik, spomin na 13. julij 1942, ko je bila v osvojenem kraju postavljena prva partizanska komanda mesta na slovenskem ozemlju. Iz rok komandanta slovenskih partizanskih enot Franca Leskoška-Luke je takrat sprejet prvi komandan mesta domačin Franjo Smrke-Jošti svilene zastavo s peterokraku zvezdo, prvi narodnoosvobodilni odbor Zužemberka pa je začel uveljavljati ukrepe mlade ljudske oblasti, zraslo sredi krvavega boja proti fašistom in domačim izdajalcem. Daleč je bilo do svobode in skoraj vse Evropo. Je ječala v poletju 1942 pod Škornji fašističnih in nacističnih osvajalev, ko so v Zužemberku, sredi okupirane Slovenije, preslavljali partizanske zmage in kovali nove načrte za narodnoosvobodilni

No prazni svobode in živnosti pokloni borcem aktiv-

SKOJ
v ZUŽEMBERKU

CAMPELLI MARIA
sekretar CK ZLZ
DOLAR ILKA DRENČEK MIKO
TABAN IVO
HUTKO LJUBA
PROKTO SONJA
ERIC CIKA
PIRC VERA
ZALASCEK AN
GRČKO JIJMARA

Družbeni plan in proračun občine Straža-Toplice

Na seji 25. junija je občinski ljudski odbor Straža-Toplice sprejel družbeni plan in proračun za leto 1956. Uresničitev občine načaga občinskemu ljudskemu odboru, njegovim organom in občanom veliko odgovornost, da bodo vse posavite družbenega plana zares dosežene.

Družbeni proizvod v letu 1956 iz državnega in zadružnega sektorja je ocenjen na 103.308.000 din in je z 102 odstotka večji od lanske uresničitve. Narodni dohodek bo znašal 90.625.000 din. V državnem in zadružnem sektorju gospodarstva se bo povečal, od lanskih 7.960 din na 15.600 din na prebivalca, bo pa že vedno pod okrajnim povprečjem z 48 odstotki.

Na področju občine so tri industrijska podjetja: Industrija čevljev »Bore« v Dolenjski Toplicah, Opekarna Zalog in Železniška vozovna delavnica v Straži. Na ob-

močju občine sta tudi dva obrata NOVOLESA, dva obrata Gozdnega gospodarstva in en obrat avtoprometa »Gorjanec«, katerem proizvodnja pa je zapovedana v družbenem planu novomeške občine, kjer imajo ta podjetja sedež. Prav tako, da se družbeni proizvod ustvarja v eni, obračuna na drugi, drugi občini, vpelja na zmanjšanje narodnega dohodka na prebivalca in skladu, ki se ustvarja v tej občini, se stekajo v skladu občine, kjer ima podjetje sedež. Prav zaradi tega so odborniki poslali predlog svetu za finančno OLO, naj bi vsa podjetja, ki imajo svoje obrate na območju drugih ob-

čin kot je sedež podjetja, imela za take obrate ločeno knjigovodstvo.

V kmetijstvu bodo skrbeli zlasti za nadaljnji razvoj živinoreje

V kmetijstvu kaže v občini že naprej razvijati živinoreje, saj zavzemajo vravničke kušenice in pašniki nad 50 odstotkov kmetijskih površin. Stavniški porast živine v zadnjih letih nagnuje, da je treba posvetiti več pažnje zlasti selekciji in ne samo številu glav. V sadjarstvu je bil dosegzen napredek v čiščenju in sklopiljenju sadnjega drevja, premalo pa je bilo storjenega za pravilno gnojenje in obnovno starščino sadnjarkov. V vinogradništvu bo treba nadaljevati s poizkusnimi poskrbi v Straži in na Ljubnici, da bo zagotovljeno najboljši sortni vinar za te predele, na podlagi tega pa bo treba prizeti z načrtino obnovno. Odsek kmetijskih zadrug bi moral v prizadetju za krepitev naprednega kmetijstva, ki v vsej meri povezava z vse kmetijske proizvajalce.

Na področju občine je tudi 42 obrtnih obratov, od tega 7 delavnice socialističnega sektora. Občini delavnice pa je premalo. Zlasti primanjkuje zidarstvih, plesarskih, sedarskih in mohančnih delavnic. Za okrepitev jugoske dejavnosti do dobril pogajaj. Počasno potreb-

na, bi bila v Straži poslovvalnica državnega trgovskega podjetja zarači boljše preskrbe in konkurenco. Možnost za večjo dejavnost so tudi v gostinstvu, potrebno pa bo več truda za kulturno in higienično posrežbo, za ureditev lokalov in podobno, od česar je v veliki meri odvisen promet.

Občinski proračun:
30 milijonov 882.000 din

Dohodki občine so po družbenem planu predvideni v višini 25.670.000 din, skupno z dotacijo OLO pa 30.882.000 din. Ta sredstva se delijo: 22.083.000 din na občinski proračun, 3.656.000 din na investicijski sklad občine, 4.533.000 din bo znašal sklad za gradnjo stanovanj, 610.000 din pa občinski cestni sklad.

Proračunska sredstva v višini 22.083.000 din bodo porabljena takole: Za pravosvoje in kulturo 9.780.000 din, za socialno skrbstvo 1.880.000 din, za dotacijo finančno samostojnim zavodom in podporo družbenim organizacijam 1.010.000 din, za komunalno dejavnost 140.000 din, obveznosti in jamstva 360.000 din ter za proračunsko rezervo 300.000 din. Da bodo zagotovljeni dohodki po sprejetem proračunu, je potrebno stroga davčna disciplina in pravna davčna politika, kar vse je odvisno od zavesti vsakega občana posebej. Najboljše jamstvo za pravilen dotok dohodkov za izpolnjevanje proračunskih dolžnosti pa je prizadevanje za višja hektarski donosi in povečano proizvodnjo v industriji in obrnštvi, od česar je odvisna tudi višja življenska raven prebivalcev.

Franc Mackovič

Grm, Mala Loka in Vinomer VABIJO K VPIŠU

Na 7. skupnji seji odbornikov občin skupnosti zborov je bil konec maja sprejet sklep, da se ukinje kmetijsko-gospodarska šola Gradač, ki je imela za svoje vzdrževanje previsoke stroške, na drugi strani pa kme-

Zahvala borcem I. brigade VDV

Uprava Dolenjskega muzeja v Novem mestu je zelo zahvaljuje borcem III. bataljona I. brigade VDV za podarjenje dvajsete občinstva ustavovito svoje enote poklonili Dolenjskemu muzeju zastavo svojega bataljona.

ZAHVALA
Belokranjski muzej v Metliki

Belokranjski muzej v Metliki se zahvaljuje 2. bataljonu I. brigade VDV za podarjenje bataljonsko zastavo iz pohoda ob obletinci ustavovite brigade.

Belokranjski muzej

tiski šoli na Grmu in Mali Loku nista bili vedno zasedeni oz. nista imeli dovolj naraščanja iz domačih krajev. Gradska šola je n. pr. lani dohala stiskrirkat več sredstev za dotacijo kakor šoli na Grmu oz. Mali Loku, potrebovala pa bi bila doseganjem namerjena gradaški kmetijski šoli, poravnati najprej doseganje izgubo šoli, ostane skupni sredstvi za podporo dijakom iz belokranjskega področja, ki se bodo šolali na kmetijski šoli Grm oz. na Mali Loku. Dosedanje gospodarski del gradaške šole pa bo preneseš kot nova gospodarska šola na Vinomeru.

Dolenjska mladina ima potemščink dovolj prilagodljivosti, da se izobrazi: v kmetijski šoli na Grmu, ki je dobila letos novo, dobro vodstvo, in v dveh kmetijsko-gospodarskih šolah: na Mali Loku in na Vinomeru. Vodstva vseh šol vabijo mladino k vpisu in izobraževanju!

„Ko da bi imel spet zdrave noge...“

Tovariš Vinko Robek ob svojem novem avtomobiliku

Zapadna Nemčija bo na račun vojnih reparacij poslala v našo državo 35 majhnih avtomobilov, ki jih bo naša ljudska oblast razdelila med invalide na domačino osvobodilne borbe kot or-

topedsko pripomočke. Ti avtomobilki so prav tako moderni tehnike: upravljamo jih lahko s pomočjo rok ali nog, odpore se celoten prednji del, če pretisnemo na gumb. Jugoslavija jih

pratek soboto dopoldne so na Gospodarskem razstavu v Ljubljani slovensko odprli drugi obrtniški velesejem. Na njem sodeluje 350 razstavljevcov, velesejem pa je, kot je dejal v pozdravnem govoru predsednik republike Obbrane zbornice Leopold Fotočnik, da vsako leto počne, kaj vse narodni lahko dobe obriči. Velesejem bo dal mnogo novih pobud tudi obrtnikom samim, saj se je treba v vseh strokah izpopolnjevati in skrbeti za vedenje večje potrebe potrošnikov. Zlazti letos, ko so v proračunih občin zagotovljena več sredstva za ustanavljanje novih obrtnih delavnic socialističnega sektorja, so te pobude dragocene.

V Ljubljani je odprt drugi obrtniški velesejem

Pratek soboto dopoldne so na Gospodarskem razstavu v Ljubljani slovensko odprli drugi obrtniški velesejem. Na njem sodeluje 350 razstavljevcov, velesejem pa je, kot je dejal v pozdravnem govoru predsednik republike Obbrane zbornice Leopold Fotočnik, da vsako leto počne, kaj vse narodni lahko dobe obriči. Velesejem bo dal mnogo novih pobud tudi obrtnikom samim, saj se je treba v vseh strokah izpopolnjevati in skrbeti za vedenje večje potrebe potrošnikov. Zlazti letos, ko so v proračunih občin zagotovljena več sredstva za ustanavljanje novih obrtnih delavnic socialističnega sektorja, so te pobude dragocene.

Elektrifikacija proge Reka-Moravac

Znaten del proge Zagreb-Reka skozi Gorski Kotar je že elektrificiran. Električne lokomotive bodo že letos vozile na tej progi od Reke do Fužin.

je prejela dosegel 11. Slovenija 3. a prvega teh treh Dolenje—stodobnični invalidi je priljubljeni narodni heroj Vinko Robek. Zahvalil bi se rad vsem, ki so podprli predlog, naj dobim to majhno lučino „Kračo“, nam je povedal Vinko Robek. »Čisto drugega bo zdaj zame življene. Lahko bom obiskal marsikater kraj, ki bi ga sicer zaradi invalidnosti nikoli ne mogel. In čisto drugega bom lahko delal v naših organizacijah zdaj, ko so mi dali spet noge.«

Narodnega heroja Vinka Robka, ki je postal po strelu skoz možgane — eden redkih med milijoni, z isto usodo v drugi svetovni vojni — živ, toda pohaben, je posredovanje invalidske organizacije in naše ljudske oblasti osrečilo in mu dalо skromno priznanje za trpljenje in osebne zasluge med narodnoosvobodilno borbo.

Jutri bodo tretjic podeljene Trdinove nagrade
Svet Svobod in pravostenih društvenov novomeškega okraja bo jutri dopoldne, na obretniški smrti pisatelja Janeza Trdine, ob poti 12. ur, v prostorijah Dolenjskega muzeja v Novem mestu slovensko podelitev Trdinove nagrade za leto 1956. Letos bodo podeljene nagrade za uspešno ustvarjanje s področja likovne umetnosti, glasbe, publicistike in slopisnega ljudskoprosvetnega dela.

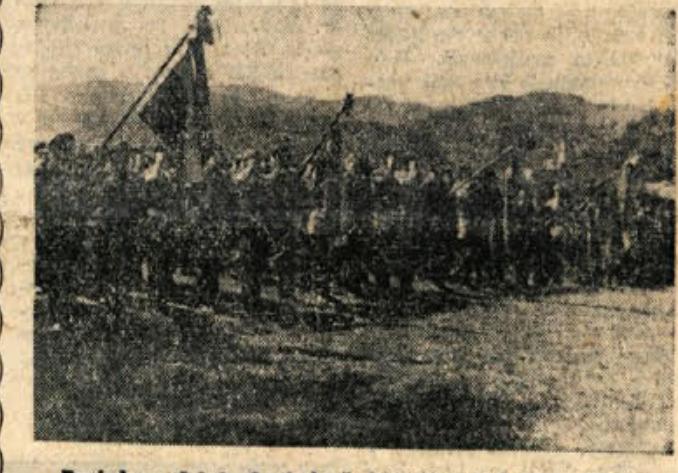
Pratek soboto dopoldne so na Gospodarskem razstavu v Ljubljani slavnostno odprli drugi obrtniški velesejem. Na njem sodeluje 350 razstavljevcov, velesejem pa je, kot je dejal v pozdravnem govoru predsednik republike Obbrane zbornice Leopold Fotočnik, da vsako leto počne, kaj vse narodni lahko dobe obriči. Velesejem bo dal mnogo novih pobud tudi obrtnikom samim, saj se je treba v vseh strokah izpopolnjevati in skrbeti za vedenje večje potrebe potrošnikov. Zlazti letos, ko so v proračunih občin zagotovljena več sredstva za ustanavljanje novih obrtnih delavnic socialističnega sektorja, so te pobude dragocene.

Pratek soboto dopoldne so na Gospodarskem razstavu v Ljubljani slavnostno odprli drugi obrtniški velesejem. Na njem sodeluje 350 razstavljevcov, velesejem pa je, kot je dejal v pozdravnem govoru predsednik republike Obbrane zbornice Leopold Fotočnik, da vsako leto počne, kaj vse narodni lahko dobe obriči. Velesejem bo dal mnogo novih pobud tudi obrtnikom samim, saj se je treba v vseh strokah izpopolnjevati in skrbeti za vedenje večje potrebe potrošnikov. Zlazti letos, ko so v proračunih občin zagotovljena več sredstva za ustanavljanje novih obrtnih delavnic socialističnega sektorja, so te pobude dragocene.

KAKOR NEUGASLJIV PLAMEN je v nas živ spomin na narodno- osvobodilni boj

Predsednik Ljudske skupštine LRS tovarš Miha Marinko pozdravlja preživele borce in oficirje I. brigade VDV na Rojih

Pogled na del 2., 3., 4. in 5. bataljona I. brigade VDV ob pozdravu tovarša predsednika Marinka

Pogled na časino tribuno v gozdiku Roje nad Mirno med govorom Janeza Japla, pomočnika komisarja I. brigade VDV

Patrole bataljonov I. brigade VDV korakajo na novomeški Glavni trg

Matija Ivšič, komandant ene izmed patrol, raportira pred tribuno v Novem mestu narodnemu heroju Jožetu Borštarju (decano komandant vseh patrol Jože Stok - Kerotan)

Občinski praznik v Žužemberku

Danes ob 13. uri bo v Žužemberku slavnostna seja občinskega ljudskega odbora. Ob dveh popoldne bo na trgu zborovanje z govorom in kulturnim sponoredom, ob treh pa kino predstava in športna tekmovaljanja.

DOLENJSKI ŠTUDENT

ŠT. 11

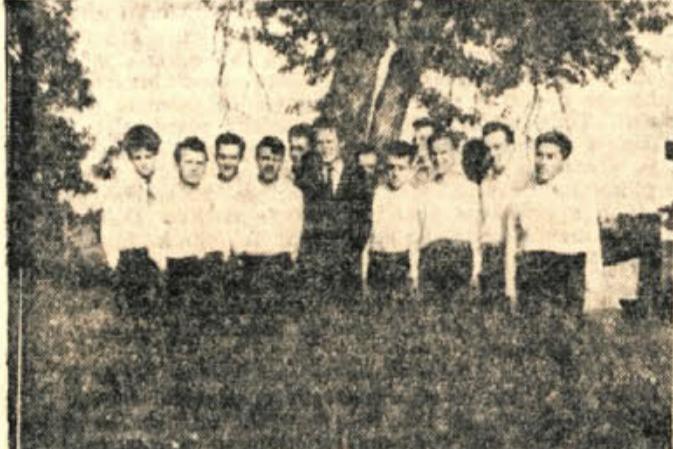
13. JULIJA 1956

Dolgočasna reportaža našim bralcem v pouk in kratek čas

Clovek, ki ni nič in nekoj bo...

Student! Clovek, ki ni nič in morda nekaj bo. V Ljubljani se reci to edino slovensko bitje, ki nekaj obeta in ni še nič, prav na vsakem koraku. Zaleti se ti v komolec in reče: »Parton, oprostite, mudri se mi na predavanje...« sili v sprednji

»Ej, brate, čuden je danes svet! Kakšna je spet to služba? Vojjakov je nis je prost, kaj? — »Ne fels — »Vidiš, vidiš, brate, to ni življenje. Moral bi k vocation, potlej pa si kaj pripravi in se ženit! Tako življenje je pametno, dragi moje! Pa manj je dobri sosed nejveljivo z glavo in tiso godnjina: »Kaj ni skoda let, fant, kar kmalu boš star,

Naši »registratorji. Harmonija še ni popolna, glasovi pa so ubrani. Na slike so naši »registratorji tisti in resni. Stiri pesmi, ki so jih zapeli, so šele začetki. Pred seboj majno že vso razvojno pot — do kvalitetnega študentekega pevskega zbera. Srečno pot!

Konec vrste za kinematografske vstopnice, čet: čas je zlato, stoji malomarno pred ljubljansko posto in modrije o vsem mogičem in spet poseda v vseh mogočih kvarterjih tja do polnoči in delj in studiji, kar se izražajo naši ljudje na Dolenjskem.

Skratka: v Ljubljani čutiš na vsakem koraku, da ima место univerzo in študente. Ce pa takole vprašati za število študentov, izve: okrog 7000! Zaprte ti sapo in nejveljivo odkrivat čet, kaj mi boste tvezli, le kje bi Ljubljana tolikim dala streho, pa ve: »Slovenija! Otrok vsevedno pravi: »S študentskem naselju, saj je nasejje kar košček mesja, v Akademskem kolegiju, v Orzakovem domu, v... No, prav! Noste priznati, da so ti vsa imena španska vas in po ovlnkah hodič imeti le prav, zato ti ne gre v glavo, kdo bi mogaš nahraničiti toliko ljudi. »Samo Osvredna študentka menza na Miklošičevi hrani vec kot 2000 študentov, hitro izveš in se spet čudiš, kako dobro pozna Ljubljana svoje študente.

Da, dobro jih pozna. Saj vedeni študent v Ljubljani, ne preživi le svojih študijskih let, ampak tudi svoja najlepša fantovska in deklila leta. Zato je v Ljubljani študent le clovek, ki ni nič in bo morda nekaj zdravnik, pravnik, profesor, inženir, ni pa niti toliko pomembno, niti tako eduno slovensko bitje, da bi se splačalo radoščeno ozirati se za njim in zadevno majati z glavo...

... in mu ni škoda let...

Pa kako dolgo gleda za teboj naš clovek nekje na dolenjski vasi! Greš lepo po cesti domov, živilga, saj izpiši so srečno mimo, v rokah kovčeg — zdaj so počitnice! Ej, bratec, srečna možka. »Pozdravljeni, oče, kako kaj? — »Si, gre, davki so visoki, pa z letino ne vemo, kako bo. Kolarčki hrošč se je razpasel, pa ljudskega poslanca blradi vpravil, kako je s cenami gnojil in ga ni in ga ni bližu: ali je res, da delajo zdaj dej atomski bombe in nič vetr bog? Ti že veš, ko si v mestni službi? »V kaki službi, si jezen kot bi te hotel ta mož mimograde postarat in potisni do diplome. »Študirali! In dobr si maje z glavo in sklepa roke:

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha večkrat zresni...

Clovek bi se prisrno nasmehnil prijetnemu modrovjanju naših ljudi v vaseh, če bi v teh

saj že vse življenje tisto ongavš, kakor praviti ti, študiraš?

...ki se sredi smeha ve

Tisoči

Tisoči so se odzvali klicu iz delavnice, šol, iz mest, vasi. So strahoma jih materje pustile ko od njih odšli so. Tisoči!

Tisočere kapljne znoja so prelili, a omagali ni od njih nihče. Sonce peklo je po mladih hrbitih v pasjih dnevih; o kako to žgel!

Tisoč pismem je po pošti steklo z otdelom rokopisom, materi: »Delam težko, toda vidim: delo vsak dan večji sad rodile!«

Res, ob letu vsek prešel je vse mostove, vse predore, vse ravnice in zavrsik je, soper, prešerno v onemelje bosenske vase.

Tisoč so se odzvali klicu, se domov vrnili tisoči; iskro svetlo so prinesli v srcu, ki kot sonce žarno plamenil!

Ugasla luč

Starec je s trudnim, drsajočim korakom stopal po skrbno negovani stezi v parku. Prihajal je vsak dan, opet na palico, ne da bi ga zanjimalo eventno in ljudje. Prikljuci na obronku gozda se je ustavil, prislonil palico na naslonjalo in se počasi spustil na sedež. Veden je bil sam. Z globokimi, starčevskimi, gubami zakrnjenim obrazjem je bil videti mater, mčesar izražajoč; mimo idoceniso zamotali za okostenelo postavo; večje plešejo samo okoli luči, starec pa je bil ugasla svetlica.

Sedla sta se na obronku gozda. Oba sta bila mlada, z negotovimi koraki za komaj zetela stojati v življenju in se opajati z njim.

»Nisem misil, da boš prišla,«

je dejal on in je ponudil mesto na klopcu.

»Tudi jaz sem misila, da ne bom prišla,« je odvrijnil dekle in sedlo.

»Zakaj tako govoriš, Majda?« Kakor bi preslašala vprašanje, si je popravila lase in sedla.

»Psal si mi, da bi mi rad nekaj povедel.«

»Gorovo slutis, kaj bi ti rad izpovedal, in verjeni mi, težko mi je...«

»Ne vem, kaj misliš,« ga je prekinila Majda in ga pogledala.

Fant se je zmedel. Bilo mu je kakor govorniku, ki je ravno hotel povедati premijšljeni in sijajno zgrajeni stavek, pa so poslušalci začeli živžgati.

»Ne vem, kaj misliš,« je ponovila. »Vem le to, da lahko opustiš uvod in okvirje. Pove, na kratko, brez olepsav, bo bolj preprosto.«

»Nebodi tako okrutna.«

»Okrutna? Samo preprosta ženska sem.«

»Majda!«

»No?«

»Ce je hočel na kratko, no, ja... Ljubim te!«

»Oh! In za to izpoved je bil treben takoj dolg uvod!« se je posmehnila.

»Ljubim te, Majda! Ljubim te vso, tako, kakršna si cvoje odi, usta, late ... tvoje misli in ... tudi posmeh. Vse.«

Majda je globoko zadihala in pogledala v stran.

»Ljubis me? Kaj pa Sonja in Vera in ... Tudi naj ljubiš, vse, takine kot so, ali ne, fantek moj dragi?«

»Se dorolj olja čutim v sebi.«

»Ne posnehuj se mi, Majda.«

»Rekel si, da ljubiš tudi moj posem.«

»Majda!«

Majčala sta, da se je slišalo želenje listja v gozdu in zamolkel večerni hruš iz mesta.

»Razumi me, Majda. Vem, ljubil sem druge, saj misil sem, da jih ljubiš. Majda, samo človek sem, ki se je prevaral. Ce bi videva v moje srce, bi me venjela.«

»Cee ...« je Majda počela zavlekla, kakor bi hotela v sebi s silo zatrepi dvom; kakor bi se baša, da bi izgubila samo sebe, Vstala je.

»Peter, najbolje je, da mi ne govoriš več. Prirani močanje o prevaranem človeku zase.« Glas je bil resen, skoraj nežen. Petra je to bolj bolelo ko zasmeh.

»Zakaj si poem prišla?« je vprašala.

Ni mu odgovorila.

»Majda! je hotel zaklicati za njo, ko je videl, kako njen posava izginja v mraku med gremiščem. Peter se je zdelo, da je zaklikal.

Sarec na klopici se je s tresočo roko, dotipal do palice, se opranil, vstal in z drsajočimi koraki odšel prvi mestu.

Kdo si, človek, ki ti je starost zadržal obraz?

Kdo si, ugadsa sverilka?

Je to moja prihodnost?

Pozoi, mladost!

Ne da, da ugasne moja svedika.

Še dorolj olja čutim v sebi.«

Enajsta številka našega glasila daje lepo priložnost, da sproščeno povemo to in ono; ni jubilejna, da bi bilo dobro uniformirane besede okritičati, ne izredna. Slučajna srečanja s prijatelji pa so vedno lepa in prijetna (ta stavek naj ne izraža le ljudske modrosti, ampak naj pridobi naklonjenost vseh, ki jim je ostalo se kaz majskih spominov).

Tako naj bo tudi naše današnje srečanje na literarni strani našega glasila.

»Samo ena radost je v življenju,« pravi na nekem mestu veliki francoski Romain Rolland, »radost ustvarjanja. Vse druge so sence, ki kakor tuje plavajo nad temi. Sleherno veselje je ustvarjalno veselje; veselje ljubezni, genija, dajanja... Ustvarjati pomeni: ubijati smrt. Morda je rahel izraz slutnje te velike resnice tudi kaka critica in pesem, ki je doslej izšla na literarni strani naše priloge; potem tudi to opravičuje našo štiridesetnika (in bolj redka) srečanja.

Literarna stran našega glasila je doslej predstavila okrog 25 mladih Dolencov, ki se poizkušajo v literarnem ustvarjanju; številka še kar razvedri, mnogo manj prevzame umetniška izraznosti in zrelost mlade dolenske literarne generacije. In umetniška cena tiskanih pesmi in proznih sestavkov. Morda zato, ker je dala Dolenska slovenstvu poleg knjižnega jezikja nekaj literarno tako upitnih in delavnih mož, da si danes moči naše umetniške besede brez njihovega deleža v slovenski literaturi ne moremo misliti. Toda medtem ko mnogi mladi ustvarjalci v drugih slovenskih pokrajinal skrivajo svojo razumsko in predvsem čustveno slabokrunost v različnih patopsiholoških sizmiz, brez določnejšega pokrajinskega ali državljanskega obeležja, rastejo poizkus Dolenske umetniške besede največkrat iz rodnih dolenskih skali.

To je pa vendar razveseljivo. In prav tej živi, odkriti in pogumno, res naši dolenski umetniški besedi so skušali Dolenski študenti plementirati in stopnjevati izraznost.

Kako? Se lahko stopnjuje umetniška vrednost črtice ali pesmi po kakem čarobnem obrazcu? Lahko! Čarobni obrazec je: trdo delo in velika samokritičnost mladih avtorjev, smotno in zavestno spoznavanje sveta, velika vera v življenje in ljudi, izredna volja do sorazmerno nedonosnega literarnega ustvarjanja, in talent.

Se nekaj moramo vedeti: doslej so bila literarna prizadevanja mladih dolenskih generacij vedno utesnjena v gimnazijске okvire, v prijateljske družbe, v zaključene literarne krožke in klube. Mladi ljudje so rado pisali pružne in zrelejše dela v »Svitce«, »Zarje«, »Korake«, »Stezice«. Ali tipkali. Stroka javnosti je lahko presojala zrelost literarnih rokopisnih lističev šele čez mnogih let, če so pritegnili zgodovinarje zanimanje in jih je tako po poklicni dolžnosti in znanstveni vnenim ocenil.

Zato je pa naše delo danes toliko odgovornejše. Dolenski študent prihaja kot literarno glasilo mladih ustvarjalcev Dolenske prvič v visoki nakladi med ljudi (11.500 izvodov) — recimo 230 krat večji kot gimnazijski literarni listi; prejemajo pa naročniki Dolenskega lista: kmetje, delavci, inteligenta, miladina. To pomeni, prvič: da je naša literarna priloga pred očmi širšemu krogu javnosti, ne le ljubiteljem književnosti, da, skoraj usakemu odraslemu Dolenciju in drugič, da morajo že zato objavljena prozna dela in pesmi rasti iz rodnih tal in upodabljati resnino življenje, kajti vsako izumetnico eksperimentiranje v sizmih o kozmosu in večni praznini, ki se ga tu in tam privožijo literarne revije, bi zaračuna dolenska pomer ostro odklonila. Naj nam bo v tolažbo, da so vsa trajna svetovna dela predvsem tudi razumljiva in prav s topilin in razumljivostjo segajo v človeška srca na vseh celinah naše zemelje.

Dovolj besed. Smeriti za pisanje ni mogoče predpisati; lahko le želim, naj bodo pesmi in črtice mladih avtorjev čim vernejši izraz našega doživljanja in življenja.

Da bi pa izboljšali kvaliteto našega literarnega glasila, bo izbor literarnih prispevkov za tisk v naši prilogi mnogo strožji kot doslej.

In — v jeseni na svetedenje!

Bo nekoč lepše

— Še pol litra ga bova, ne, Jane?

— Pa ga dajva še pol, mama.

— Še pol litra ga daj, nazakar!

Podaci sta pila. Saj imata do vaska že dve uri.

— Še malo, pa boš pomocnik, Janez.

— Da je leto dni.

— Potem bo bolje.

— Da, bolj bo.

— Zgraditi bomo hišo.

— Da, novo, veliko, ne bomo

več stiskali pri drugih ljudeh, kot se zdaj.

— Za vse bo došlo prostora.

— Da, Marija je ne treba vedoličiti.

— Ne bo ja več treba sami preživljati nas treh. Pa tako mlada je še ...

— Takrat bo spec dobro.

— Da, kupili bomo kravo.

— Tako kot je bila Ljinka.

— Res? Kaj se je le spomnil?

— Se, je.

— Takrat si bil še majhen, Janez.

— Jokal sem ...

— Vsi trije ste jokali. Ti in

— Sred noči še duše svoje

slavesc pesem je izdihnil ...

Kakor bi ne bil usilan, gospod njegov je še ni potihnil,

iz srca je v srce moje dihnil.

— Tista, ki smo jo imeli prej, je tako rada loviaša — pa so jo pozrili.

— Da, požrili so jo.

— Italijani so jo, lumpy.

— Tako pridne je bila ...

Spet sta pila.

— Takrat je umrl Francenk.

— Popari se je.

— Tudi vaj zem se poparil.

— Pa si je živ.

— Se. Očeta ni več.

— Ni ga. Mima ga je zadela, pa je umrl.

— Kakšen je pa bil.

— Dober, ko ti samo pil je preveč rad.

— Pa ga je zadela mina.

— Zdaj bomo sami gradili hišo.

— Iz kupili bomo kravo.

— Kravo je v vaj.

— Vaj tudi.

— Iz gosi.

— Makko imava že.

— Spet bo vse dobro. Imeli bomo hišo, makko, kravo in vaj.

— Macko že imava.

— Da, makko.

— Pa nič rada ne kovi.

— Nič.

Slavko Fink:
ČUJEŠ, DRAGA...

Cuješ, draga, spet ponoblj iz dnevnega sreča?

To ljubezen utrušena vrstnik, kakor roza blaga se razsvila počutja polja,

Sred noči še duše svoje

slavesc pesem je izdihnil ...

Kakor bi ne bil usilan, gospod njegov je še ni potihnil,

iz srca je v srce moje dihnil.

— Stanko, starca sem. Ko bi le ti prej prišel! Zjutraj sem

ila po vodo, pa me je na ledu spodnjos: oblezala je zaledo brez nevzetosti za pregovor: Lepa ljubezen je dar brez dobika. Sicer ni tudi pamet.

Toda... lepa ženska je daje ljubezen brez odškodnine, zato ni le,

pa ljubezen dar brez dobika, ali pa ne dozivlja lepa ženska tudi lepo ljubezen.

</div

